

De heer Philippe de KOSTER
Voorzitter
Cel voor Financiële Informatieverwerking (CFI)
Gulden Vlieslaan 55 bus 1

1060 BRUSSEL

Brussel, 7 juni 2021

Mijnheer de Voorzitter,

**Betreft: Advies van de Hoge Raad van 11 mei 2021 omtrent een voorstel van het ITAA inzake
"Procedurereglement voor het opleggen van maatregelen in het kader van artikel 118, § 1
van de antiwitwaswet"**

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen heeft op 11 mei 2021, op verzoek van het ITAA (Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants) en in toepassing van artikel 80 van de wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur, een advies uitgebracht omtrent een voorstel van "Procedurereglement voor het opleggen van maatregelen in het kader van artikel 118, § 1 van de antiwitwaswet". Dit voorstel van procedurereglement is door het ITAA opgesteld, in zijn hoedanigheid van toezichtautoriteit ten aanzien van de ITAA-leden, om uitvoering te geven aan artikel 118, § 3 van de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten (de zogenaamde "antiwitwaswet"). Het procedurereglement beoogt de regels vast te leggen, alsook de verhaalmiddelen, ingeval het ITAA aan zijn leden maatregelen zou willen opleggen wegens inbreuken op de antiwitwaswet (cf. artikel 118, § 1 van de antiwitwaswet).

Vanuit zijn wettelijke opdracht om ertoe bij te dragen dat bij het optreden van de economische beroepsbeoefenaars het algemeen belang en de vereisten van het maatschappelijk verkeer worden in acht genomen, hecht de Hoge Raad een groot belang aan de naleving door de economische beroepsbeoefenaars van de antiwitwaswet, alsook aan de inzet van hun toezichtautoriteiten in de strijd tegen en de voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme. De leden van de Hoge Raad hebben mij dan ook verzocht om dit advies aan u, als Voorzitter van de Cel voor Financiële Informatieverwerking, over te maken. In bijlage vindt u het desbetreffende advies van de Hoge Raad van 11 mei 2021 (voorlopig enkel in het Nederlands beschikbaar).

Niettegenstaande het feit dat de Hoge Raad van mening is dat het instituut zijn wettelijke opdracht op het vlak van het toezicht op de naleving van de antiwitwaswetgeving ter harte neemt, zal u in het advies kunnen vaststellen dat de Hoge Raad bezorgd is omtrent de wettelijke en/of reglementaire basis voor het toezichtsregime dat het ITAA geacht wordt tenuitvoer te leggen, teneinde de naleving van de antiwitwaswet door de onderworpen leden te verzekeren.

Voor zover de Hoge Raad heeft kunnen nagaan, bieden noch de antiwitwaswet, noch de wet van 17 maart 2019 (of de uitvoeringsbesluiten) aan het ITAA een voldoende stevige juridische basis om zijn toezichtsbevoegdheden, met het oog op het verzekeren van de naleving van de antiwitwaswet door zijn leden, ten volle te kunnen ontplooiën.

Dit in tegenstelling bijvoorbeeld voor wat betreft het toezicht op de naleving van de antiwitwaswet door de bedrijfsrevisoren. In de artikelen 116/1 tot 116/3 van de wet van 18 september 2017, zoals ingevoegd door de wet van 20 juli 2020, wordt immers precies omschreven hoe ver de toezichtsbevoegdheden van het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren reiken, in zijn hoedanigheid van toezichtautoriteit. Deze bevoegdheden gelden overigens onverminderd de prerogatieven die aan het College zijn toegekend voor het vervullen van zijn andere wettelijke toezichtopdrachten krachtens de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren.

Wat betreft de draagwijdte van de toezichtsbevoegdheden van het instituut op het vlak van de antiwitwaswetgeving ten aanzien van de “niet-erkende fiscale dienstverleners”, meer bepaald de personen ingeschreven op de aparte lijst in het openbaar register, zoals bedoeld in artikel 6, § 2, van de wet van 17 maart 2019 (zoals ingevoegd door de wet van 20 juli 2020), is de situatie volgens de Hoge Raad nog meer verontrustend. Duidelijk omliggende toezichtsbevoegdheden van het instituut ontbreken. Dergelijk vacuüm en het gebrek aan transparantie brengen de rechtszekerheid, zowel voor het instituut als voor de onderworpen entiteiten, mogelijk in het gedrang.

Het ontbreken of het ontoereikend karakter van de wettelijke en/of reglementaire voorschriften op het vlak van de toezichtsbevoegdheden van het ITAA inzake antiwitwas kan mogelijk niet alleen de rechtszekerheid in het gedrang brengen, maar ook aanleiding geven tot opmerkingen in het kader van de internationale evaluaties van het Belgische antiwitwas-stelsel (zoals door de FAG-GAFI).

De leden van de Hoge Raad hebben het wenselijk geacht om de Voogdijministers van het ITAA, met name de federale Minister, bevoegd voor Economie, de heer Pierre-Yves DERMAGNE en de federale Minister, bevoegd voor Middenstand, de heer David CLARINVAL, alvast op de hoogte te brengen van de bekommernissen van de Hoge Raad.

Gezien uw bijzondere expertise op het vlak van de antiwitwaswetgeving, zouden wij het op prijs stellen om uw zienswijze hieromtrent te vernemen. We staan uiteraard ook open voor eventuele suggesties of bedenkingen van uw kant.

Volledigheidshalve vermelden we nog dat we bij de betrokken Ministers ook navraag hebben gedaan naar de stand van zaken van een procedurereglement voor het opleggen van administratieve sancties (geldboete). Zoals bepaald door artikel 133, § 4 van de antiwitwaswet, hebben deze procedureregels en verhaalmiddelen immers slechts uitwerking na goedkeuring ervan door de Koning. Het is ons niet bekend of dergelijk koninklijk besluit al dan niet reeds in voorbereiding is. Alleszins is dergelijk koninklijk besluit noodzakelijk opdat het ITAA een administratieve geldboete zou kunnen opleggen overeenkomstig artikel 132, § 1, van de antiwitwaswet.

Wij kijken met belangstelling uit naar uw verdere berichten.

Met voorname hoogachting,

Jean-Marc DELPORTE
Voorzitter

Bijlage: Advies van de Hoge Raad van 11 mei 2021

Advies van 11 mei 2021
omtrent een voorstel van “Procedurereglement voor het opleggen van maatregelen in het kader van artikel 118, § 1 van de antiwitwaswet”

A. Inleiding

1. De Voorzitter en Ondervoorzitter van het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants (afgekort IBA of – in het Engels – ITAA)¹, respectievelijk de heren Bart VAN COILE en Frédéric DELRUE, hebben op datum van 26 februari 2021 de Hoge Raad aangeschreven met het verzoek een advies uit te brengen over een “*voorstel van procedurereglement voor het opleggen van maatregelen in het kader van artikel 118, § 1 van de antiwitwaswet*”.

In toepassing van artikel 85, § 1, 7°, van de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten (hierna: “AML”-wet)², is het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants aangeduid als bevoegde toezichtautoriteit inzake AML ten aanzien van de onderworpen IBA-leden, zoals bedoeld in artikel 5, § 1, 24° tot en met 25°/1 van voornoemde AML-wet. In die hoedanigheid kan het instituut bepaalde maatregelen nemen, bedoeld in artikel 118, § 1, van de AML-wet, ten aanzien van leden die een inbreuk zouden begaan op de AML-regelgeving.

Voor het opleggen van die maatregelen dient het instituut, overeenkomstig artikel 118, § 3 van de AML-wet, de nodige procedureregels, alsook de verhaalmiddelen vast te leggen.

Dit voorstel van procedurereglement, zoals aangenomen door de Raad van het IBA op 2 februari 2021, is het voorwerp van onderhavig verzoek om advies.

¹ In het Frans: “Institut des Conseillers fiscaux et des Experts-comptables (ICE)”. In zijn communicatie mag het Instituut ook de benaming “*Belgian Institute for tax advisors and accountants*” gebruiken (artikel 61, laatste lid, van de wet van 17 maart 2019).

² AML of “*Anti-Money Laundering*”.

2. De Hoge Raad voor de Economische Beroepen heeft van de wetgever de opdracht gekregen bij te dragen tot de ontwikkeling van het wettelijk, reglementair en normatief kader dat van toepassing is op de economische beroepen, onder meer via het verstrekken van adviezen of aanbevelingen aan het Parlement, de regering of de instituten voor de economische beroepen.³

Meer in het bijzonder moet de Hoge Raad verplicht worden geraadpleegd voor elk besluit met betrekking tot de beroepen van accountant en belastingadviseur, en voor elk besluit dat wordt genomen in uitvoering van een wet betreffende voormelde beroepen (artikel 80, eerste lid, van de wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur; hierna: de wet van 17 maart 2019).

De Hoge Raad moet het hem gevraagde advies binnen de drie maanden uitbrengen, zo niet wordt hij geacht een gunstig advies uitgebracht te hebben (artikel 80, derde lid, van de wet van 17 maart 2019).

Elke afwijking van een eensluidend advies van de Hoge Raad over een besluit moet uitdrukkelijk met redenen omkleed worden (artikel 80, eerste lid, van de wet van 17 maart 2019).

B. Context van het voor advies voorgelegd voorstel

3. Het voor advies voorgelegd voorstel is erop gericht om de procedureregels en de verhaalmiddelen vast te leggen ingeval het IBA maatregelen oplegt aan onderworpen IBA-leden omwille van een overtreding van de AML-regelgeving.

De voornaamste krachtlijnen van het voor advies voorgelegd procedurereglement zijn weergegeven in **bijlage 1** van onderhavige nota.

4. Het is nuttig om vooraf de wettelijke context van het voor advies voorgelegd procedurereglement in herinnering te brengen.

Meer in het bijzonder dient dit procedurereglement te worden gekaderd binnen de toezichtsbevoegdheden en –maatregelen van het instituut, in zijn hoedanigheid van AML-toezichtautoriteit ten aanzien van de onderworpen IBA-leden, in toepassing van de AML-wet (zie hierna onder *a*). Tegelijk moet dit procedurereglement ook gesitueerd worden binnen de algemene toezichtopdracht van het instituut in toepassing van de wet van 17 maart 2019 (zie hierna onder *b*). De toezichtsbevoegdheden toegekend aan het instituut op basis van de AML-wet gelden immers “*onverminderd de prerogatieven die (...) zijn toegekend door of krachtens andere wettelijke of reglementaire bepalingen*” (artikel 117 van de AML-wet).

³ Deze opdracht vloeit voort uit de artikelen 79 en 80 van de wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur.

a) *Wet van 18 september 2017 (AML-wet)*

5. De artikelen 117 tot 120/1 van de AML-wet omschrijven de toezichtsbevoegdheden en – maatregelen van een aantal toezichtautoriteiten, waaronder het IBA, meer in detail⁴.

Zo kan het IBA, volgens **artikel 118, § 1**, van de AML-wet, wanneer vastgesteld wordt dat een onderworpen lid een inbreuk heeft begaan op de AML-regeling, de volgende maatregelen nemen:

- 1° *het uitbrengen van een publieke verklaring waarin de identiteit van de natuurlijke of rechtspersoon en de aard van de inbreuk worden vermeld;*
- 2° *het door een bevel gelasten dat de natuurlijke of rechtspersoon het gedrag staakt en niet meer herhaalt;*
- 3° *de intrekking of schorsing van de vergunning indien de onderworpen entiteit vergunningsplichtig is;*
- 4° *een tijdelijk verbod opleggen tegen elke persoon met managementverantwoordelijkheden in een onderworpen entiteit of elke voor de inbreuk verantwoordelijk geachte natuurlijke persoon, om managementfuncties bij onderworpen entiteiten uit te oefenen.*

Deze maatregelen kunnen worden genomen onverminderd andere bij de AML-wet of bij andere wettelijke of reglementaire bepalingen voorgeschreven maatregelen.

Bij het vaststellen van de bovenstaande maatregelen zal, volgens **artikel 118, § 2**, rekening gehouden worden met de omstandigheden bedoeld in artikel 96 van de AML-wet; deze zijn:

- 1° *de ernst en de duur van de inbreuken;*
- 2° *de mate van verantwoordelijkheid van de betrokken onderworpen entiteit;*
- 3° *de financiële draagkracht van de betrokken onderworpen entiteit, zoals die met name blijkt uit haar totale omzet;*
- 4° *het voordeel of de winst die de inbreuken eventueel opleveren voor de betrokken onderworpen entiteit, voor zover deze kunnen worden bepaald;*
- 5° *de schade dat derden eventueel hebben geleden door deze inbreuken, voor zover dit kan worden bepaald;*
- 6° *de mate van medewerking van de betrokken onderworpen entiteit;*
- 7° *eventuele vroegere inbreuken die gepleegd zijn door de betrokken onderworpen entiteit.*

⁴ De artikelen 117 tot 120/1 zijn opgenomen in Hoofdstuk 7 “Toezichtsbevoegdheden en –maatregelen van andere toezichtautoriteiten” en maken deel uit van Titel 4 “Toezichtautoriteiten” onder Boek IV “Bevoegde autoriteiten” van de AML-wet; deze bepalingen zijn laatst gewijzigd door de wet van 20 juli 2020 houdende diverse bepalingen tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten (*Belgisch Staatsblad*, 5 augustus 2020).

Van het IBA wordt verwacht dat de nodige procedureregels voor het opleggen van bovenstaande maatregelen worden vastgesteld, alsook de verhaalmiddelen (**artikel 118, § 3**, van de AML-wet).

Voormeld artikel 118 van de AML-wet moet samen gelezen worden met **artikel 117**; hierin wordt bepaald dat het IBA een toezichtregime moet vaststellen, teneinde de naleving van de AML-regelgeving door de onderworpen IBA-leden te verzekeren. Dit toezichtregime geldt *“onverminderd de prerogatieven die (...) zijn toegekend door of krachtens andere wettelijke of reglementaire bepalingen”*.

Artikel 117 preciseert tevens dat dit toezichtregime moet vastgesteld worden *“in overeenstemming met de bepalingen van artikel 48, leden 1 en 2, van richtlijn 2015/849”*⁵. Deze luiden als volgt:

- (1) De lidstaten verlangen van de bevoegde autoriteiten dat zij effectief toezien op de naleving van deze richtlijn en dat zij de nodige maatregelen nemen om die naleving te waarborgen.*
- (2) De lidstaten zorgen ervoor dat de bevoegde autoriteiten beschikken over adequate bevoegdheden, met inbegrip van de bevoegdheid om het verstrekken van elke informatie die van belang is voor het toezicht op de naleving en het uitvoeren van controles af te dwingen, alsook over toereikende financiële, personele en technische middelen om hun taken te vervullen. De lidstaten zorgen ervoor dat het personeel van die autoriteiten zeer integer is en over de nodige vaardigheden beschikt en dat het hoge professionele normen, daaronder begrepen normen inzake vertrouwelijkheid, gegevensbescherming en normen inzake belangenconflicten, handhaaft.*

Het IBA zal zijn toezicht als AML-toezichtautoriteit uitoefenen op basis van een risicobeoordeling en zal er daartoe onder meer voor zorgen om de frequentie en intensiteit van het toezicht ter plaatse en op afstand te bepalen op grond van het risicoprofiel van de onderworpen IBA-leden. Dit risicoprofiel zal regelmatig worden herbekeken (**artikel 87, § 1**, van de AML-wet).

Artikel 120/1 van de AML-wet, zoals ingevoegd door de wet van 20 juli 2020, bepaalt verder dat het IBA jaarlijks een verslag zal publiceren met informatie over (onder meer) de krachtens artikel 118 genomen maatregelen, alsook het aantal en een beschrijving van de maatregelen genomen krachtens de AML-wet en andere wettelijke en reglementaire bepalingen om de naleving te verzekeren door de onderworpen IBA-leden van de AML-regelgeving.

6. Naast het opleggen van voormelde “maatregelen” (bedoeld in artikel 118, § 1, van de AML-wet), biedt de AML-wet de toezichtautoriteiten ook nog de mogelijkheid om “administratieve sancties” op te leggen. Hiervoor is in de AML-wet in een apart “*Boek V. Sancties*” voorzien, waarin

⁵ RICHTLIJN (EU) 2015/849 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie, zoals gewijzigd door Richtlijn (EU) 2018/843 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2018.

enerzijds de administratieve sancties aan bod komen (artikelen 132 tot 135 - Titel 1 van Boek V), en, anderzijds, de strafrechtelijke sancties.

Hieruit volgt dat het IBA, volgens **artikel 132, § 1** van de AML-wet en onverminderd andere maatregelen (voorgeschreven bij de AML-wet of bij andere wettelijke of reglementaire bepalingen), aan de onderworpen IBA-leden een administratieve geldboete kan opleggen, indien het IBA een inbreuk op de AML-regelgeving vaststelt of indien niet wordt voldaan aan een in dit verband opgelegde vereiste.

Voor het opleggen van dergelijke administratieve sanctie dienen eveneens de nodige procedureregels en verhaalmiddelen tegen een dergelijke sanctie te worden vastgesteld. Hiervoor is echter een koninklijk besluit noodzakelijk: de procedureregels en verhaalmiddelen hebben immers slechts uitwerking na goedkeuring ervan door de Koning. Indien het IBA zou nalaten deze procedureregels en verhaalmiddelen vast te stellen, kan de Koning deze zelf vaststellen (**artikel 133, § 4**, van de AML-wet).

De regeling in verband met de procedure en verhaalmiddelen voor het opleggen van “administratieve sancties” komt niet aan bod in het voor advies aan de Hoge Raad voorgelegd procedurereglement.

7. Volledigheidshalve dient vermeld dat in het kader van dit advies niet wordt ingegaan op een aantal andere bevoegdheden van het IBA als bevoegde toezichtautoriteit, in toepassing van de AML-wet. Zo bijvoorbeeld kan het IBA:

- reglementen⁶ uitvaardigen, die van toepassing zijn op de onderworpen IBA-leden, en die de AML-regelgeving op technisch vlak vervolledigen (artikel 86, § 1, lid 1, van de AML-wet);
- circulaires, aanbevelingen of andere mededelingen aan de onderworpen IBA-leden verzenden om de draagwijdte van de verplichtingen te verduidelijken, indien noodzakelijk geacht voor een effectieve toepassing van de bepalingen bedoeld in artikel 85, § 1 (artikel 86, § 2, 1°, van de AML-wet);

⁶ Zie in dit verband, enerzijds, de Norm van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten (IAB) d.d. 31 maart 2020 inzake de toepassing van de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, en anderzijds, de Richtlijn van het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF) van 31 maart 2020 inzake de toepassing van de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten.

Deze normatieve documenten zijn (nog) niet aangepast aan de wetswijziging van 20 juli 2020 (uitbreiding van de bevoegdheid van het instituut voor de zogenaamde “fiscale consultants”), noch aan de inwerkingtreding sinds 30 september 2020 van de wet van 17 maart 2019.

- acties voeren om de onderworpen IBA-leden te sensibiliseren voor de WG/FT⁷-risico's (artikel 86, § 2, 2° van de AML-wet);
- acties voeren om de onderworpen IBA-leden te informeren aangaande de ontwikkelingen in het juridisch kader van de strijd tegen WG/FTP (artikel 86, § 2, 3° van de AML-wet).

Voorts is het IBA ertoe gehouden om onder bepaalde omstandigheden meldingen te doen, bijvoorbeeld aan de Cel voor Financiële Informatieverwerking (CFI) (artikel 79, § 2, van de AML-wet) of aan de Procureur des Konings (artikel 90/1, van de AML-wet).

Het IBA dient tevens effectieve en betrouwbare mechanismen in te stellen voor de melding aan het instituut door leidinggevenden of personeelsleden van de onderworpen IBA-leden of door derden van mogelijke of werkelijke inbreuken op de AML-regelgeving⁸ (artikel 90 van de AML-wet).

b) Wet van 17 maart 2019

8. In het overzicht van de wettelijke context van het voor advies voorgelegd procedurereglement, mag niet worden voorbijgegaan aan de bepalingen omtrent het toezicht op het beroep door het instituut, zoals opgenomen in de wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur; deze bepalingen zijn immers onverminderd toepasselijk.

Zo bepaalt **artikel 62, § 1, 5°** van de wet van 17 maart 2019 dat het instituut (onder meer) als opdracht heeft *“het toezicht op de beroepsuitoefening, met alle noodzakelijke waarborgen op het vlak van bekwaamheid, onafhankelijkheid en professionele rechtschapenheid door het voorzien van een tuchtregeling”*.

Specifiek ten aanzien van de personen die fiscale diensten verlenen zonder het voeren van de beroepstitel (artikel 6, § 2 van de wet van 17 maart 2019) en die bijgevolg moeten ingeschreven zijn op de aparte lijst in het openbaar register, zoals bedoeld in artikel 29, § 2, bepaalt **artikel 62, § 1, 9°**, van de wet van 17 maart 2019, zoals gewijzigd door de wet van 20 juli 2020, dat het instituut tevens als opdracht heeft *“het toezien op de naleving door de personen bedoeld in artikel 6, § 2, van de modaliteiten en voorwaarden van de wet van 18 september 2017”*.

In het kader van de kwaliteitstoetsing wordt nagegaan, om de zeven jaar, of de beroepsbeoefenaar zijn beroepsactiviteiten verricht overeenkomstig het wettelijk, reglementair en normatief kader (**artikelen 55 tot 60** van de wet van 17 maart 2019). Onder *“het wettelijk, reglementair en normatief kader”* wordt - voor de toepassing van de wet van 17 maart 2019 -

⁷ Onder WG/FT wordt in de AML-wet verstaan: het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (zie artikel 4, 1° van de AML-wet).

⁸ <https://www.itaa.be/nl/contactpunt-klokkenluider/>

(onder meer) verstaan, de AML-wet (artikel 2, 14°, c), iii). Voor de eigenlijke uitvoering van de kwaliteitstoetsing zijn de nadere regels vastgelegd via koninklijk besluit⁹.

Verder preciseert **artikel 72, eerste lid, 13°** van de wet van 17 maart 2019, zoals gewijzigd door de wet van 20 juli 2020, dat de Raad van het instituut bevoegd is om *“erop toe [te] zien dat de personen bedoeld in artikel 6, § 2, de modaliteiten en voorwaarden naleven van de wet van 18 september 2017 (...). De Raad van het Instituut zal in naam en voor rekening van het Instituut al zijn bevoegdheden [gebruiken] als toezichtautoriteit in de zin van artikel 85 van de wet van 18 september 2017 (...) ten aanzien van de personen bedoeld in artikel 6, § 2, van deze wet van 17 maart 2019”*.

In de wet van 17 maart 2019 wordt uitdrukkelijk bepaald dat van de beroepsbeoefenaars verwacht wordt dat zij hun medewerking verlenen aan de toezichtsovername van het instituut (**artikel 53, 2de lid** van de wet van 17 maart 2019).

De rechtskundig assessor die op de hoogte is gebracht van een mogelijke tekortkoming of zelf een mogelijke tekortkoming vaststelt op basis van een klacht of op elke andere manier, onderzoekt het dossier (**artikel 94, 2de lid**). Wanneer hij van oordeel is dat er voldoende bezwaren bestaan, beslist de rechtskundig assessor om het dossier aan de tuchtcommissie over te maken. Tuchtstraffen kunnen worden opgelegd aan personen, ingeschreven in het openbaar register, wanneer inbreuken zijn vastgesteld tegen het wettelijk, reglementair en normatief kader (artikel 92 en volgende).

Tenslotte bepaalt **artikel 116** van de wet van 17 maart 2019 dat de Raad van het instituut bevoegd is *“om administratieve sancties uit te spreken zoals voorzien in de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten.”*

C. Eensluidend advies

9. De Hoge Raad is verheugd vast te stellen dat het instituut werk maakt van een procedurereglement met de bedoeling uitvoering te geven aan artikel 118, § 3, van de AML-wet in verband met het opleggen van maatregelen.

De Hoge Raad hecht immers een groot belang aan de naleving door de economische beroepsbeoefenaars van de AML-regelgeving, alsook aan de inzet van hun toezichtautoriteiten in de strijd tegen en de voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme.

⁹ Koninklijk besluit van 9 december 2019 tot vastlegging van een reglement inzake de kwaliteitstoetsing van de externe leden van het Instituut van de accountants en de belastingconsulenten en tot nadere regeling van het gebruik van de opdrachtbrief (*Belgisch Staatsblad*, 20 december 2019).

Het nieuw Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants (IBA) toont daarmee aan dat het zijn wettelijke opdracht als bevoegde toezichtautoriteit op het vlak van AML ten aanzien van de onderworpen IBA-leden ten volle wenst op te nemen.

Dit initiatief is des te meer aangewezen, aangezien de wettelijke organisatie van het instituut sinds de inwerkingtreding op 30 september 2020 van de wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur, grondig is hervormd. Onder meer op het vlak van het systeem van toezicht op de beroepsuitoefening, kwaliteitstoetsing en tucht, zijn een aantal fundamentele wijzigingen doorgevoerd ten opzichte van de vroegere regeling die voorheen bij het IAB en het BIBF bestond.

10. Zoals hiervoor reeds vermeld, heeft het document dat voor advies aan de Hoge Raad wordt voorgelegd, betrekking op de procedures die moeten gelden indien het instituut maatregelen, bedoeld in artikel 118, § 1, van de AML-wet, wenst op te leggen aan onderworpen IBA-leden die de AML-regelgeving niet zouden naleven.

Om de draagwijdte en inhoud van de voorgestelde procedureregels goed te kunnen inschatten, stelt zich vooraf de vraag op welke wijze het IBA in zijn schoot het toezicht op de naleving van de AML-regelgeving door de onderworpen IBA-leden voortaan organiseert.

Helaas moet de Hoge Raad in dit verband vaststellen dat hij momenteel, op basis van de (publiek) beschikbare gegevens, onvoldoende zicht heeft op het concrete AML-toezichtsregime, zoals door het IBA sinds 30 september 2020 uitgewerkt en tenuitvoergelegd.

11. In het Jaarverslag 2020 van het instituut (*ITAA-Jaarverslag 2020*) brengt het IBA weliswaar verslag uit over diverse werkzaamheden en activiteiten op het vlak van het “AML-toezicht”. Zo is sprake van “antiwitwascontroles”, “vragenlijst antiwitwas”, “offsite controles”, “onsite controles (kwaliteitstoetsing)”, enz. In **bijlage 2** van onderhavig advies zijn een aantal uittreksels uit dit jaarverslag 2020 opgenomen.

12. Op basis van dit recent activiteitenverslag van het IBA kan men aannemen dat het instituut zijn wettelijke AML-opdracht wel degelijk ter harte neemt.

Maar om een uitspraak te kunnen doen over de voorgestelde procedureregels, acht de Hoge Raad het noodzakelijk om te beschikken over meer omstandige informatie omtrent de werkwijze en organisatie van het AML-toezicht in de schoot van het IBA. Hierbij is het van belang dat de wettelijke en/of reglementaire basis voor deze toezichtsactiviteiten en –bevoegdheden wordt aangegeven en gepreciseerd.

13. De Hoge Raad is van oordeel dat hij op dit moment onvoldoende zicht heeft op het concrete toezichtsregime inzake AML dat door het IBA sinds de inwerkingtreding van de fusie tussen het IAB en het BIBF georganiseerd wordt.

Bij gebrek aan toereikende informatie in verband met het AML-toezichtsregime in de schoot van het instituut, kan de Hoge Raad zich dan ook niet uitspreken over de procedureregels voor het opleggen van de maatregelen, bedoeld in artikel 118, § 1 van de antiwitwaswet.

14. Gezien het belang van het AML-toezicht en de centrale rol die het instituut hierin als toezichtsautoriteit ten aanzien van de IBA-leden speelt, wenst de Hoge Raad echter op korte termijn in dit verband een overleg te organiseren met de vertegenwoordigers van het instituut.

Aansluitend op dit overleg en in functie van de bespreking tussen het instituut en de Hoge Raad ter zake, zal het instituut vervolgens een nieuw verzoek om advies met (een aangepaste versie van) het procedurereglement aan de Hoge Raad kunnen overmaken.

*

* *

15. In afwachting van verder overleg tussen het instituut en de Hoge Raad en in het vooruitzicht van nadere toelichting omtrent het AML-toezicht in de schoot van het IBA, stipt de Hoge Raad hierna reeds een aantal specifieke bekommernissen en aandachtspunten aan; deze kunnen in het kader van de gedachtewisseling tussen de Hoge Raad en het instituut meer in detail worden besproken:

- 1) Over welke precieze toezichtsbevoegdheden beschikt het instituut/de Raad van het instituut ten aanzien van de beroepsbeoefenaars, met het oog op het nemen van de maatregelen, bedoeld in artikel 118 van de AML-wet? Hoever strekken deze bevoegdheden en wat is de wettelijke/reglementaire basis?**

In de wet van 17 maart 2019 wordt bepaald dat van de beroepsbeoefenaars verwacht wordt dat zij hun medewerking verlenen aan de toezichtopdracht van het instituut (artikel 53, 2de lid van de wet van 17 maart 2019).

Uit de norm/richtlijn van 31 maart 2020 volgt dat de beroepsbeoefenaar verplicht is in te gaan op elk verzoek om inlichtingen vanwege de bevoegde toezichtautoriteit, dit binnen de in het verzoek gestelde termijn en vormen, alsook in te gaan op elk verzoek tot organisatie van een controle in zijn kantoor (§ 8).

Maar behoudens deze algemene voorschriften, is het onduidelijk hoe ver de bevoegdheid van het instituut/de Raad om het onderzoek te voeren, concreet reikt.

Zo bijvoorbeeld: op welke basis kan overgegaan worden tot het verrichten van inspecties ter plaatse? Kan de onderzoeker zich alle informatie en elk document doen verstrekken, in welke vorm ook? Heeft de onderzoeker (al dan niet onbeperkt) toegang tot de kantoren van de beroepsbeoefenaar? Beschikt hij over de mogelijkheid om ter plaatse kennis te nemen en een kopie te maken van alle informatie, documenten, gegevensbestanden en registraties? Heeft hij toegang tot alle informaticasystemen om te kunnen nagaan of er sprake is van mogelijke inbreuken op de AML-regelgeving?...

Met het oog op het bieden van de nodige garanties en rechtszekerheid, zowel ten behoeve van de beroepsbeoefenaar als ten behoeve van het instituut/de onderzoeker, lijkt het noodzakelijk dat de toezichtsbevoegdheden van het instituut duidelijk en transparant zijn omschreven in een wettelijke of reglementaire bepaling.

2) In welke mate kunnen gelijkaardige toezichtsbevoegdheden toepassing vinden ten aanzien van de personen, bedoeld in artikel 6, § 2, van de wet van 17 maart 2019, ingeschreven op de aparte lijst van het openbaar register (de zogenaamde “fiscale consultants”)?

3) In welke mate wordt het AML-toezicht gekoppeld aan de kwaliteitstoetsing?

Deze vraag is relevant vanuit meerdere opzichten. Vooreerst is er de frequentie. De kwaliteitstoetsing is een procedure waarbij de beroepsactiviteiten (in principe) om de zeven jaar worden beoordeeld. Volstaat deze frequentie in het licht van het AML-toezicht?

Daarnaast is er het toepassingsgebied. Een deel van de beroepsbeoefenaars is nu reeds onderworpen aan de kwaliteitstoetsing (vroegere leden van het IAB), maar een ander deel van de beroepsbeoefenaars (vroegere leden van het BIBF) zal pas vanaf oktober 2024 onderworpen zijn aan een kwaliteitstoetsing (artikel 125, 6de lid, van de wet van 17 maart 2019). Voor de zogenaamde “fiscale consultants” is dan weer in geen enkele kwaliteitstoetsing voorzien.

4) Hoe is de interactie tussen het toezichtsregime in toepassing van de AML-wet (met het oog op het eventueel opleggen van “administratieve” maatregelen en/of sancties) en het toezichtsregime in toepassing van de wet van 17 maart 2019 (met het oog op het eventueel opleggen van “tuchtsancties”)?

Dienen in beide procedures dezelfde garanties (zoals onpartijdig/onafhankelijk onderzoek, scheiding tussen voorafgaand onderzoek en uiteindelijke beslissing, rechten

van verdediging, hoorrecht, bijstandsmogelijkheid, beroepsmogelijkheid,...) te worden gewaarborgd of kan dit verschillend zijn?

Hierbij mag men niet uit het oog verliezen dat de “administratieve” maatregelen die kunnen opgelegd worden in toepassing van artikel 118, § 3, van de AML-wet, bijzonder verregaand kunnen zijn. Zo kan de toezichtautoriteit immers naast een publieke verklaring (met vermelding van identiteit en aard van inbreuk), een bevel tot staking van het gedrag en niet-herhaling, of het opleggen van een tijdelijk verbod om managementfuncties bij de onderworpen entiteit uit te oefenen, zelfs overgaan tot de *“intrekking of schorsing van de vergunning indien de onderworpen entiteit vergunningsplichtig is”* (artikel 118, § 1, van de AML-wet).

5) Is nagegaan op welke wijze andere toezichtautoriteiten de procedureregels voor het opleggen van maatregelen, bedoeld in artikel 118 van de AML-wet, hebben ingevuld?

Zo kan er bij andere toezichtautoriteiten¹⁰ nuttige informatie worden ingewonnen. De gedachtewisseling tussen de Hoge Raad en het instituut biedt een ideale gelegenheid om de aanpak en zienswijze van andere toezichtautoriteiten in dit verband te analyseren (zoals onder meer de toezichtautoriteiten bevoegd voor de notarissen, gerechtsdeurwaarders, dienstenverleners aan vennootschappen, bedoeld in de wet van 29 maart 2018,...).

Wat de bedrijfsrevisoren betreft, bevatten de artikelen 116/1 en volgende van de AML-wet alvast precieze informatie omtrent de onderzoeksbevoegdheden van het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren. Ook komt hierin de interactie tussen de toezichtsbevoegdheden ingevolge de AML-wet en deze ingevolge de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren uitdrukkelijk aan bod (zie onder meer in artikel 116/2).

6) Gelet op de wettelijke opdracht van de Cel voor Financiële Informatieverwerking (CFI) op het vlak van AML en rekening houdend met zijn specifieke kennis terzake, is het voor de Hoge Raad onontbeerlijk om ook de CFI te betrekken bij het overleg tussen de Hoge Raad en het instituut omtrent de procedureregels.

¹⁰ Zie bijvoorbeeld voor de advocatuur: het koninklijk besluit van 30 juni 2020 tot goedkeuring van het reglement van de Orde van advocaten bij het Hof van Cassatie betreffende de administratieve sancties, aangenomen in uitvoering van de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten (*Belgisch Staatsblad*, 17 juli 2020).

Of voor de FOD Economie: het koninklijk besluit van 21 mei 2018 tot goedkeuring van het ministerieel besluit van 16 mei 2018 tot vaststelling van de procedureregels voor het opleggen van een administratieve geldboete als bedoeld in artikel 132 van de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, door de Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie (*Belgisch Staatsblad*, 30 mei 2018).

7) Voor het opleggen van “administratieve sancties” (administratieve geldboete), in toepassing van artikel 132 e.v. van de AML-wet, zullen eveneens de nodige procedureregels moeten worden vastgesteld, met inbegrip van de verhaalmiddelen.

Volgens artikel 133, § 4, van de AML-wet moeten deze procedureregels goedgekeurd worden door de Koning; indien de toezichtautoriteit nalaat deze procedureregels en verhaalmiddelen vast te stellen of in de toekomst te wijzigen, kan de Koning deze zelf vaststellen of wijzigen.

De vraag stelt zich naar de stand van zaken: is hieromtrent reeds een ontwerp in voorbereiding?

In elk geval is het aangewezen om na te gaan of, en zo ja, in welke mate beide procedurereglementen op mekaar kunnen/moeten worden afgestemd.

*

* *

16. Volledigheidshalve en om redenen van transparantie, houdt de Hoge Raad eraan om onderhavig advies eveneens over te maken aan de bevoegde Voogdijministers, met name de federale Minister, bevoegd voor Economie, de heer Pierre-Yves DERMAGNE, en de federale Minister van Middenstand, de heer David CLARINVAL.

Bijlage 1: Krachtlijnen van het voorstel van procedurereglement

Het procedurereglement, zoals voorgesteld door het instituut (beslissing van de Raad van het IBA van 2 februari 2021) en aan de Hoge Raad voor advies voorgelegd via het schrijven van 26 februari 2021, omvat 9 artikelen en is als volgt ingedeeld:

- ✓ Definities (artikel 1)
- ✓ Onderzoek (artikel 2)
- ✓ Maatregelen (artikel 3)
- ✓ Kennisgeving van de beslissing van de Raad (artikelen 4 tot 6)
- ✓ Tucht (artikel 7)
- ✓ Rechtsmiddelen (artikel 8)
- ✓ Inwerkingtreding (artikel 9)

De voornaamste krachtlijnen van het procedurereglement kunnen als volgt worden weergegeven:

1. Onderzoek door de Raad van het instituut

- indien blijkt dat een onderworpen lid mogelijks de AML-regelgeving niet heeft nageleefd, voert de Raad van het instituut, vertegenwoordigd door de voorzitter of de ondervoorzitter, een onderzoek;
- de onderzoeker beschikt over een griffie, waargenomen door personeelsleden van het instituut;
- het betrokken lid wordt schriftelijk op de hoogte gebracht van het onderzoek;
- het betrokken lid wordt geïnformeerd van de feiten die hem ten laste worden gelegd;
- het betrokken lid kan zijn verweer binnen een termijn van dertig dagen schriftelijk indienen;
- het betrokken lid krijgt de mogelijkheid zijn dossier in te kijken;
- het betrokken lid kan het lid van de Raad wraken;
- het betrokken lid kan zich laten bijstaan tijdens het onderzoek door een advocaat van zijn keuze.

2. Toezichtmaatregelen vanwege de Raad van het instituut

- indien de Raad van het instituut vaststelt dat het onderworpen lid een inbreuk heeft begaan op de AML-regelgeving, dan kan de Raad - bij een met redenen omklede beslissing - één van de volgende maatregelen nemen:
 - o Uitbrengen van een publieke verklaring met vermelding van identiteit van de betrokkene en de aard van de inbreuk;
 - o Bevelen dat de betrokkene het gedrag staakt en niet meer herhaalt;
 - o Tijdelijke of definitieve weglating uit het openbaar register of uit de aparte lijst;
 - o Opleggen van een tijdelijk verbod om managementfuncties bij onderworpen entiteiten uit te oefenen.
- bij het vaststellen van de maatregelen, houdt de Raad rekening met een aantal omstandigheden (zoals ernst en duur van de inbreuken, mate van verantwoordelijkheid van de betrokkene, enz.).

3. Kennisgeving en bekendmaking van de maatregelen

- de Raad geeft aan de betrokkene kennis van iedere beslissing, met inbegrip van de procedure van beroep, per aangetekende zending, per e-mail met ontvangstbevestiging dan wel op enige andere gelijkwaardige digitale wijze;
- de Raad maakt zijn beslissing tot het opleggen van een maatregel nominaal bekend op de website van het instituut, onmiddellijk nadat de betrokkene op de hoogte is gebracht van deze beslissing. Van de bekendmaking van de identiteit of van persoonsgegevens kan in bepaalde gevallen worden afgeweken.

4. Rechtsmiddelen

- tegen de beslissing van de Raad van het instituut waarbij een maatregel wordt opgelegd, kan de betrokkene beroep aantekenen bij de commissie van beroep binnen een termijn van dertig dagen;
- het beroep tegen de beslissing van de Raad is schorsend wat de tenuitvoerlegging van de beslissing betreft, maar niet wat de bekendmaking betreft;
- tegen de beslissing van de commissie van beroep kan cassatieberoep worden ingesteld.

Bijlage 2: Uittreksels uit het ITAA - Jaarverslag 2020

Bron: ITAA Jaarverslag 2020, blz. 46
<https://www.ita.be/nl/jaarverslag/>

Cel ontwikkeling kwaliteit

De Cel Ontwikkeling kwaliteit is zijn werkzaamheden begonnen op 29 juni 2020 nadat de leden ervan op 2 juni 2020 benoemd werden door de Raad. Deze Cel heeft voornamelijk tot doel om een nieuwe kwaliteitstoetsing uit te werken die vanaf oktober 2024 van toepassing zal zijn op alle leden. De opdracht bestaat uit vier krijtlijnen:

- Eenzelfde **antiwitwascontrole** voor alle leden.
- Integratie van de kwaliteitstoetsing en de **antiwitwascontrole** in één kwaliteitstoetsing die voor alle leden geldt.
- Oprichting van een **specifieke antiwitwascontrole** voor stagiairs en leden wanneer aangetoond is dat deze niet in regel zijn.
- Integratie van de opvolging van bijzondere opdrachten.

(...)

Daartoe werd in 2020 vooral gewerkt aan:

- Analyse van de huidige aanpak, methodes en procedures (**Antiwitwascontroles** en kwaliteitstoetsingen).
- Opstellen van slechts **één vragenlijst antiwitwas die kan worden gebruikt voor antiwitwascontroles bij gecertificeerde en niet-gecertificeerde leden**. Vrij vertaald: **een unieke vragenlijst antiwitwas voor alle leden. Deze ligt in lijn met de tweejaarlijkse enquête AWW die begin 2021 naar alle kantoren wordt gestuurd**. De resultaten van deze enquête gebruikt het Instituut vervolgens voor de statistieken die door de internationale en nationale instanties worden opgevraagd.(...)

[eigen accentuering]

Bron: ITAA Jaarverslag 2020, blz. 49
<https://www.ita.be/nl/jaarverslag/>

Commissie Antiwitwas

En of 2020 bijzonder was. Door COVID-19 zijn de geplande **controles AWW** in het begin van het jaar ofwel uitgesteld naar een latere datum ofwel niet kunnen doorgaan.

Gezien de opgelegde maatregelen door de overheid werden er dan ook zo goed als geen controles meer gepland om het virus zo weinig mogelijk de kans te geven zich te verspreiden.

In ons overzicht zult u vaststellen dat COVID-19 verantwoordelijk is voor het lage cijfer in 2020.

OVERZICHT CONTROLES VOORBIJE DRIE JAAR

Om u zo veel mogelijk te begeleiden en te helpen bij de voorbereiding van uw **AWW-controle**, sommen we hieronder enkele aandachtspunten op:

- Wanneer u een uitnodiging krijgt voor een **controle**, zorg er dan voor dat uw dossier tot in de puntjes is voorbereid, dit bespaart tijd en energie, zowel voor u als voor de controleur.
- Indien u vragen heeft, stel die dan zo snel mogelijk, wacht niet tot de dag van de controle.
- U kan steeds alle **informatie over AWW** terugvinden op de website van het ITAA.
- Er worden ook op regelmatige basis **vormingen over AWW** georganiseerd door erkende vormingsoperatoren, blijf up-to-date.

Ook de fiscale consultants (niet-leden van het ITAA) die vanaf 2021 worden ingeschreven op een aparte lijst van het openbaar register, zijn onderworpen aan de **AWW-controle**. Zij zijn geen beroepsbeoefenaars van het ITAA, maar moeten ook de AWW-regels respecteren en zijn onderworpen aan de antiwitwaswetgeving.

De **Commissie AWW** stelt vast dat stagiairs vandaag nog onvoldoende vormingen volgen over AWW. Aangezien de stagiairs ook onderworpen zijn aan de AWW-controle, is het van cruciaal belang dat zij hiervoor de nodige stappen ondernemen en zich bijscholen.

In 2021 hopen wij het aantal **AWW-controles** opnieuw op te drijven, zodat niet alleen onze leden maar ook hun cliënteel op beide oren kunnen slapen.

[eigen accentuering]

Bron: ITAA Jaarverslag 2020, blz. 50
<https://www.itaab.be/nl/jaarverslag/>

Cel AWW-management

De Cel AWW-management volgt steeds alle reglementeringen op die van toepassing zijn op het gebied van witwassen van geld en financiering van terrorisme, zowel op nationaal als Europees niveau. Op die manier kunnen nieuwe tools en modellen worden ontwikkeld om de leden te begeleiden in deze soms complexe verplichtingen. De Cel beantwoordt op verzoek van de FAG-GAFI, de Europese Commissie enz. tevens de talloze vragenlijsten waarbij steeds de nodige statistieken worden meegegeven. Deze antwoorden worden vervolgens gebruikt om na te gaan of (i) België de Europese AML-richtlijnen correct heeft omgezet en (ii) de AWW-verplichtingen door onze beroepssector efficiënt worden toegepast.

Daartoe heeft de Cel AWW-management zich in 2020 onder andere toegelegd op:

- Publicatie van een nieuwe gezamenlijke AWW-norm (ITAA-IBR). Deze norm – die verplicht moet worden toegepast – biedt onze leden een reglementair kader dat is aangepast aan het beroep en de wet van 18 september 2017 interpreteert.
- Uitwerking van tools en modeldocumenten waarvan het gebruik weliswaar niet verplicht is, maar toch aangeraden. De Cel heeft een Handleiding opgesteld die leden begeleidt bij de opstelling van hun eigen kantoorprocedures. In die handleiding worden overigens modellen van formulieren en risicobeoordeling voorgesteld. Deze documenten heeft het Instituut gepubliceerd op zijn website en op het BeExcellent-platform.
- Analyse van de omzetting van de 5de AML-richtlijn en voorbereiding van een update van onze tools, specifiek met het oog op deze nieuwe Richtlijn.
- Voorbereiding van de evaluatie door de Europese Commissie. De Cel verzamelt telkens cijfermateriaal met als doel om op zulke evaluaties en vragenlijsten van de Europese Commissie te kunnen beantwoorden. De evaluatie van België had moeten doorgaan in 2020, maar werd door de coronacrisis uitgesteld tot de periode februari-april 2021.

- **Update van vragenlijsten voor de leden, zowel bij offsite controles als onsite controles (kwaliteitstoetsing), mede als gevolg van de nieuwe antiwitwaswetgeving.**
- *Diensten aan leden, contacten met de CFI. De Cel onderzoekt tot slot binnenkomende complexe vragen van leden met betrekking tot de interpretatie, de toepassing en de gevolgen van de wetgeving. Uiterst complexe problematieken worden steeds in overleg met de CFI behandeld.*

SAMENSTELLING

VOORZITTER: Yves Drapier

LEDEN: Jos De Blay, Patrick Van Haudt, Angelo Terranova, Veerle Van Eylen, Nick Michiels, Pascal Sannia
VERANTWOORDELIJKE PERSONEELSLEDEN ITAA: Frank Haemers en Axelle Dekeyser

[eigen accentuering]